

میزگرد کارشناسان درباره تأثیرات نمایش خلاق

نمایش خلاق

سمانه آزاد

اشاره

در ابتدای این میزگرد دکتر مفیدی، سردبیر مجله رشد آموزش پیش دبستانی، درباره فعالیت‌های نمایشی از جمله نمایش خلاق در دوره پیش از دبستان گفت: «نمایش خلاق یکی از ضرورت‌های برنامه‌ها و محتواهای آموزش به کودکان است. با شنیدن نام نمایش خلاق، نگاه‌ها به سمت و سوی فعالیتی هنری می‌رود که مهم‌ترین کارکرد آن ارتباط با کودکان است اما در زمینه اهداف و چگونگی شکل‌گیری و گنجاندن آن در برنامه‌های کودکان و اینکه اصولاً برای اجرای آن باید چه تدابیری بیندیشیم، ابهامات و سؤالاتی وجود دارد.

در زمینه نمایش خلاق مطالب و کتاب‌های خوب کم نوشته شده است. البته چند کار کوچک و تا حدی روشن‌گرانه در این حوزه انجام شده که کافی نیست. ما در دانشگاه‌ها سعی کردیم پایان‌نامه دانشجویان را به این سمت و سو هدایت کنیم و یافته‌های آن‌ها در این مدت کوتاه نشان‌دهنده ضرورت و اهمیت نمایش خلاق است. اما به نظر می‌رسد هنوز نتوانسته‌ایم پیرامون اهداف نمایش خلاق، کارکردها و

«پاملاریج» می‌گوید: «نمایش خلاق شیوه‌ای برای آموزش و یادگیری بر مبنای گرایش جهانی به بازی نمایشی است که در هر انسانی یافت می‌شود.» نمایشی که هدف آن تربیت بازیگر نیست بلکه تعلیم و تربیت همراه با خلاقیت و مشارکت است. هدف این فعالیت نمایشی، که کارشناسان آن را از تفاوت متفاوت می‌دانند، تقویت تفکر، توانایی درک و حل مسئله و نیز مشارکت گروهی است. گرچه در دیگر نقاط دنیا همه گروه‌های سنی با شرایط گوناگون، اعم از شهروندان عادی تا زندانیان، از این فعالیت سود می‌برند، شاید بیشترین نمود آن در کودکان و مراکز پیش دبستانی باشد. جایی که به راحتی می‌توان نمایش خلاق را با نقاشی، قصه‌گویی، موسیقی و خیال‌پردازی‌های کودکان تلفیق کرد.

اما اجرای نمایش خلاق با چنین اهدافی نیازمند تبیین هرچه دقیق‌تر اهداف و نیز مراحل فرایند است تا مربیان مراکز پیش دبستانی با آگاهی بیشتری بتوانند کودکان را با لذت نمایش خلاق آشنا کنند. بنابراین، مجله رشد آموزش پیش دبستانی برای تبیین هر چه بیشتر نمایش خلاق میزگردی را با حضور چند تن از کارشناسان و مربیان ترتیب داد تا طی آن اهداف و کارکردهای نمایش خلاق، پیش‌نیازهای اجرای آن، ویژگی‌های مربیانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند و موضوعات و ساختار مناسب اجرای آن مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

شرکت کنندگان این میزگرد عبارت‌اند از: **دکتر فرخنده**، مفیدی استاد دانشگاه و سردبیر مجله رشد آموزش پیش دبستانی، **کبری مالمیر**، کارشناس نمایش خلاق دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی آموزش و پرورش، **فائزه فیض‌الاسلام**، مدرس نمایش خلاق، **شیرین برزین**، عضو شورای برنامه‌ریزی مجله رشد آموزش پیش دبستانی، **میترا رادمند**، مربی دوره پیش دبستانی، **آزاده موسوی**، مربی پیش دبستان، **مرضیه عسگری** و **راحله ملکان**، دانشجویان کارشناسی ارشد پیش دبستان.

۵
رشد آموزش پیش دبستانی
دوره پنجم، شماره ۴
تابستان ۱۳۹۳

تمرین زندگی

«مشارکت کودک در همه مراحل نمایش خلاق قوی است. مربی نیز برای تشویق کودک به فعالیت در این فرایند باید در او انگیزه درونی ایجاد کند. علاوه بر اینها نمایش خلاق یکی از فعالیت‌هایی است که با آن می‌توانیم مرز میان تخیل و واقعیت را برای کودک مشخص کنیم. چیزی که در دیگر فعالیت‌های پیش دبستانی کم‌رنگ است. در این صورت هم مهارتی به کودک آموزش داده شده و هم کودک در فضای شادی قرار گرفته است.»

نمایشی بدون اضطراب برای درمان

نمایش خلاق ابتدا برای آموزش طراحی شده بود اما پس از مدتی به عنوان تکنیکی برای درمان هم مورد استفاده قرار گرفت. مالمیر در این باره توضیح داد: «منظور از درمان همیشه غلبه بر خشم و اضطراب نیست. همین قدر که کودک بیاموزد چقدر و چگونه احساساتش را بروز دهد و کنترل کند، خود نوعی درمان است»

چگونگی‌اش به جامعه مربیانمان اطلاعات خوبی ارائه دهیم. هنوز فهم مشخصی از فعالیت نمایشی وجود ندارد و این، یعنی نقاط کور زیادی در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در این حوزه وجود دارد.

بنابراین، باید سعی کنیم در این میزگرد به سؤالاتی از این دست پاسخ دهیم که نمایش خلاق چیست؟ چگونه شکل می‌گیرد، چه اهداف و کارکردهایی دارد؟ این فعالیت نمایشی باید چه جایگاهی در برنامه‌های پیش دبستانی و مراکز پیش دبستان داشته باشد؟ آیا این نوع از فعالیت نمایشی باید دارای موضوعاتی از پیش تعیین شده باشد؟ اصولاً چه موضوعاتی برای اجرای نمایش خلاق مناسب است؟ آیا اجرای نمایش خلاق به ابزار و فضای خاصی نیاز دارد، آیا می‌توان فعالیت نمایش خلاق کودکان را ارزیابی کرد و مهم‌تر از همه اینکه کسی که فعالیت کودکان در زمینه نمایش خلاق را هدایت می‌کند، باید دارای چه ویژگی‌هایی باشد؟»

نمایش خلاق؛ لذت و آموزش

کبری مالمیر، کارشناس نمایش خلاق دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی آموزش و پرورش با ارائه تعریفی از نمایش خلاق گفت: «نمایش خلاق یک فرایند و جریان گروهی است که طی آن کودک هم آموزش می‌بیند و هم مهارت کسب می‌کند. می‌توان گفت مربی با استفاده از نمایش خلاق انگیزه یادگیری را در کودک ایجاد می‌کند. در فعالیت نمایش خلاق مربی برای اینکه این فرایند را برای کودک لذت‌بخش کند از ابتدایی‌ترین ویژگی هر کودک، که تمایل به بازی است، استفاده می‌کند. در واقع، در نمایش خلاق هدف مربی این است که کودک در یک فضای شاد هم آموزش ببیند و هم لذت ببرد. از این رو باید فردی خلاق باشد.»

کودک در فرایند نمایش خلاق مشارکت و سهم زیادی دارد که البته این موضوع نیازمند ایجاد انگیزه درونی در کودک است. این مدرس دانشگاه در این باره نیز گفت:

«خستین نکته‌ای که نمایش خلاق را از تئاتر متمایز می‌کند، نبودن تماشاگر در فرایند نمایش خلاق است. در نمایش خلاق قرار نیست نمایشی ترتیب دهیم که عده‌ای آن را تماشا کنند بلکه بازیگران تماشاگر کار خود نیز هستند. در واقع، بازی و ایفای نقش در نمایش خلاق بسیار مهم هستند و باعث می‌شوند که اهداف مربی تحقق پیدا کند.»

این مدرس بر ضرورت وجود فعالیت نمایش خلاق تأکید کرد: «ما باید از نمایش خلاق به عنوان متدولوژی آموزشی به خصوص در دورهٔ پیش از دبستان استفاده کنیم. به این ترتیب آموزش همهٔ درس‌ها می‌تواند با بازی‌های نمایشی همراه باشد؛ یعنی چیزی که باعث آموزش ماندگار، صحیح و با نشاط خواهد شد. در این فرایند کودکان هم اوقات دلپذیری را در کلاس می‌گذرانند و هم آنچه آموخته‌اند از ذهنشان خارج نمی‌شود.»

همکاری، خلاقیت و توانایی حل مسئله

فیض شیخ‌الاسلام از شناخت روانی کودکان به عنوان یکی دیگر از کارکردهای مثبت نمایش خلاق یاد کرد و گفت: «مهربان با یک تست نمایشی می‌توانند بچه‌ها را بشناسند؛ چرا که آن‌ها گروه‌های شخصیتی خود را در بازی‌هایشان به نمایش می‌گذارند. حتی مربی با نوع بازی کودک می‌تواند بفهمد که او در چه خانواده‌ای رشد کرده است. علاوه بر این، به دلیل مشارکت بچه‌ها در این فعالیت می‌توان از اجتماعی شدن و رشد اجتماعی به عنوان یکی دیگر از کارکردهای نمایش خلاق نام برد. نمایش خلاق اجرای تک‌نفره‌ای مانند پانتومیم نیست بلکه فعالیتی است که مشارکت همهٔ افراد گروه را می‌طلبد. از این رو بچه‌ها احساس می‌کنند می‌توانند در یک همکاری مشترک به مجموعه‌ای برسند که بتوان آن را نمایش داد.»

و نمایش خلاق می‌تواند به مربی در این زمینه یاری رساند. از آنجا که در این فعالیت تماشاگری وجود ندارد، کودک احساس راحتی می‌کند. او به خود و دوستانش می‌نگرد که منجر به ایجاد نوعی اعتمادبه‌نفس می‌شود. اگر این اعتمادبه‌نفس تکرار شود، کودک چگونگی ابراز وجود را نیز یاد می‌گیرد.»

دکتر فرخنده مفیدی، سردبیر مجلهٔ رشد آموزش پیش‌دبستانی، نیز با تأکید بر عنصر شادی و عدم اضطراب در طراحی فعالیت‌های کودکان گفت: «گاه با عنوان فعالیت نمایشی اضطراب زیادی به کودکان وارد می‌شود چرا که می‌ترسند دیالوگ خود را فراموش کنند و... در چنین فعالیتی کودکان دلهره دارند تا آن‌طور که دیگران دوست دارند باشند اما این دیگر فعالیت نمایشی نیست و خالی از عنصر شادی هم خواهد بود. اگر کودکان تحت عنوان فعالیت نمایشی تجربه‌ای دردناک داشته باشند، متضرر خواهند شد. در سوی دیگر ماجرا، نمایش خلاق است که به دلیل همکاری کودکان با یکدیگر باعث رشد مهارت‌های اجتماعی‌شان خواهد شد. کودکان طی این فرایند، مشارکت و ارتباط با دیگران را یاد می‌گیرند و بافت و خیزهای ارتباطی آشنا می‌شوند.»

رشد همه‌جانبه با نمایش خلاق

فائزه فیض‌الاسلام، مدرس نمایش خلاق نیز با تأکید بر ضرورت نبود استرس و اضطراب در فعالیت‌های کودکان گفت: «نمایشی که در آن کودکان با اضطراب در صحنه حضور پیدا می‌کنند تا در مقابل دیگران نمایش اجرا کنند به آن‌ها صدمه می‌زند و به جای نقش مؤثر، نقش تخریب‌کننده خواهد داشت. این در حالی است که نمایش خلاق، فرایندی است که کودکان بدون اضطراب و با همکاری یکدیگر آن را طی می‌کنند.»

شیرین برزین، عضو شورای تحریریهٔ مجلهٔ رشد آموزش پیش‌دبستانی، عدم استرس هنگام اجرای نمایش خلاق را باعث رشد اجتماعی کودکان به ویژه آنان که خجالتی و درون‌گرا هستند، دانست: «حسن و نقطهٔ قوت نمایش خلاق این است که میان بازیگر و تماشاگر فاصله‌ای وجود ندارد و آن‌قدر کودکان نزدیک به هم هستند که اضطراب و استرسی را احساس نمی‌کنند. این موضوع به خصوص به کودکان خجالتی کمک می‌کند تا فعالیت بیشتری در گروه داشته باشند. در نتیجه، در رشد اجتماعی کودکان تأثیرگذار خواهد بود. البته در کنار رشد اجتماعی باید از تأثیر نمایش خلاق بر رشد ذهنی، کلامی، عاطفی، هنری و رشد جسمی - حرکتی نیز نام برد.»

نمایش بدون تماشاگر

فائزه فیض‌الاسلام، عضو هیئت مدیرهٔ انجمن تئاتر کودک و نوجوان، از نمایش خلاق با عنوان نمایش بدون تماشاگر یاد کرد و دربارهٔ تفاوت این فعالیت با تئاتر گفت:

مرضیه عسگری نیز نقش مربی و آگاهی او در فرایند نمایش خلاق را مهم ارزیابی کرد: «متأسفانه برخی از مربیان، نمایش خلاق را با تئاتر اشتباه می‌گیرند. بنابراین، ابتدا باید مربیان را به این موضوع آگاه کرد. به خصوص که در مواردی مربیان تخصص لازم را ندارند و از رشته‌هایی غیر از روان‌شناسی یا پیش‌دبستانی در این مراکز پیش از دبستان فعالیت می‌کنند.»

فائزه فیض‌شیخ‌الاسلام آشنایی مربی با تئاتر و ویژگی‌های کودکان و لذت بردن از کار کردن با آن‌ها را از جمله مهم‌ترین

تخلیه هیجانی و عاطفی از دیگر کارکردهای مؤثر نمایش خلاق است که مرضیه عسگری، دانشجوی کارشناسی ارشد پیش‌دبستانی از آن یاد کرد: «بسیاری از والدین، حتی آن‌هایی که تحصیل کرده‌اند، نمی‌توانند به کودک خود آموزش دهند که چگونه احساسات و هیجانات خود را بروز دهد. کودکان در بسیاری از موارد درباره احساس خود ابهام و عذاب وجدان دارند؛ چرا که درباره درستی احساسشان تردید دارند. وقتی زمینه نمایش برای کودک فراهم شود، می‌توان از جنبه درمانی آن هم استفاده کرد تا مسائل کودکی در بزرگسالی به بیماری تبدیل نشود.»

همپوشانی نمایش خلاق با بازی‌های نمادینی که مورد علاقه کودکان است از دیگر نکات مثبت و مؤثر این فعالیت نمایشی است که راحله ملکان، یکی دیگر از کارشناسان ارشد پیش از دبستان، به آن اشاره کرد: «نمایش خلاق یکی از بهترین روش‌هایی است که می‌توان در دوره پیش از دبستان از آن استفاده کرد چرا که به بازی‌های نمادینی که کودکان در این سن به آن‌ها متمایل‌اند، نزدیک است. علاوه بر این، کودکان با استفاده از نمایش خلاق در حل مسئله مهارت پیدا می‌کنند و می‌آموزند که با استفاده از خلاقیت مشکلات خود را حل کنند. وقتی فردی خلاقیت و مهارت حل مسئله را در کنار هم داشته باشد، مطمئناً در آینده از پس مشکلات خود برمی‌آید.»

تمرین زندگی

از نظر شیرین برزین، کودکان طی نمایش خلاق به تفکر برای حل مسئله خود وادار می‌شوند و به این ترتیب برای زندگی واقعی تمرین می‌کنند: «ز آنجا که در نمایش خلاق یادگیری به صورت عملی انجام می‌گیرد، در رشد و پرورش مهارت‌های زندگی در کودکان مؤثر است. این فعالیت همچنین به مهارت حل مسئله در بچه‌ها کمک می‌کند؛ چرا که آن‌ها با مسئله درگیر می‌شوند و برای آن راه حل پیدا می‌کنند. در واقع می‌توان گفت کودکان با نمایش خلاق برای زندگی تمرین می‌کنند.»

آموختن کار گروهی از دیگر کارکردهای مثبت نمایش خلاق از نظر میترا رادمند، مربی پیش‌دبستانی، است: «در حالی که در بسیاری از مراکز پیش‌دبستانی و مدارس ما بر کار انفرادی تأکید می‌شود، نمایش خلاق فعالیتی است که بر همکاری با دیگران تأکید دارد. این فعالیت به ما و کودکان در آموختن کار گروهی کمک می‌کند. همه کودکان با هر ویژگی، چه آن‌هایی که بیش‌فعال‌اند و چه آن‌هایی که درون‌گرا هستند می‌توانند جایی در این فعالیت نمایشی داشته باشند. از سوی دیگر، مربی هم با استفاده از نمایش خلاق می‌تواند توجه همه کودکان را جلب کند و به هدف خود برسد.»

چون که با کودک سر و کارت فتاد...

جهت‌دهی و هدایت فرایند نمایش خلاق نیازمند حضور یک مربی با ویژگی‌های خاص است. ویژگی‌هایی همچون خلاقیت، شناخت کودکان و آشنایی اولیه با تئاتر که به مربی کمک می‌کند تا جریان نمایش خلاق به خوبی طی شود.

از نظر آزاده موسوی، مربی پیش‌دبستانی استان تهران، نقش مربی در فرایند نمایش خلاق مهم است. از نظر وی، مربی باید توانایی جهت‌دهی به این فعالیت را داشته باشد؛ چرا که معمولاً فرایند این فعالیت با آنچه از پیش تعیین شده متفاوت است: «گاهی ممکن است در فرایند اجرای نمایش خلاق شرایط دیگری متفاوت از آنچه از پیش تعیین شده و به صورت بده‌از سوی کودکان پیش‌آید. در چنین شرایطی مربی باید آن‌قدر توانمند باشد که به این فرایند جهت ببخشد و آن را به سمت هدف مورد نظر هدایت کند.»

ویژگی‌های مربی نمایش خلاق برشمرد: «مربی نمایش خلاق ابتدا باید با ویژگی‌های گروه سنی که با آن‌ها سر و کار دارد آشنا باشد. چرا که کودکان حتی در سنین نزدیک به هم تفاوت‌های اساسی باهم دارند. مثلاً کودکان سه ساله با پنج ساله بسیار متفاوت‌اند. بنابراین، مربی هم باید به این تفاوت‌ها آشنا باشد تا بتواند با آن‌ها ارتباط برقرار کند. از آن مهم‌تر، مربی باید کودکان و در کنار آن‌ها بودن را دوست داشته باشد. در کلاس، جریانی از انرژی میان کودکان و مربی برقرار است. اگر مربی نتواند از این انرژی لذت ببرد، نمی‌تواند نشاط و لذت را به کودکان انتقال دهد.»

آشنایی اولیه با تئاتر و نیز خلاقیت از دیگر ویژگی‌های مربی نمایش خلاق از منظر این عضو هیئت مدیره انجمن تئاتر کودک و نوجوان است: «مربی نمایش خلاق باید از تئاتر و بازیگری چیزهایی

بداند یا حداقل تماشاگر تئاتر باشد. قرار نیست مربی بازیگر باشد بلکه آشنایی اولیه با تئاتر و بازیگری هم کافی است. علاوه بر این، باید قابلیت‌های بدنی خود را بشناسد و آن‌ها را کشف کند و به کودکان نیز اجازه کشف توانایی‌های بدنی خود را بدهد. در کنار این‌ها خلاقیت نیز عنصر مهمی است. ما در عصری زندگی می‌کنیم که به تعداد هر مربی، شیوه‌ای برای اجرای نمایش خلاق وجود دارد. یعنی هر مربی می‌تواند با خلاقیت خود شیوه منحصر به فردی را خلق کند.»

آموزش مربیان برای آشنایی بیشتر با نمایش خلاق نیز از ضروریاتی بود که می‌تواند رآمدن به آن اشاره کرد: «ما با گروهی از مربیان روبه‌رویم که تحصیلات مرتبط با پیش‌دبستانی را ندارند. بنابراین، برای اجرای برنامه‌های مانند نمایش خلاق که نیاز به خلاقیت دارد باید آن‌ها را آموزش دهیم. اگر نتوانیم نیروی مطلع در این زمینه پرورش دهیم، نمی‌توانیم به اهداف خود دست پیدا کنیم.»

نمایش با دست خالی

نمایش خلاق بر ابعاد گوناگون رشد همچون رشد کلامی، ذهنی، هنری و حتی جسمی و حرکتی کودکان تأثیرگذار است. ضمن اینکه به خاطر نبود فاصله میان بازیگران و تماشاگران، کودکان طی فرایند نمایش خلاق، اضطراب و استرس ندارند. حال باید به این پرسش پاسخ داد که فعالیتی با این کارکردهای مثبت نیازمند فضا و تجهیزات خاصی است؟

کبری مالمیر در این باره گفت: «به اعتقاد من تنها چیزی که نمایش خلاق نیاز دارد، مربی و چند کودک است. در واقع در مرحله اول باید بدون تجهیزات عمل کرد تا کودک یاد بگیرد چگونه از توانایی بدن خود برای رسا بودن نیتش استفاده کند که خود فرایندی لذت‌بخش است. مثلاً از کودک

بخواهیم با حالت‌های مختلف صورتش به ما نشان دهد چه برنامه‌ای از تلویزیون را تماشا می‌کند؟ آیا از دیدن برنامه تعجب کرده یا غمگین شده است؟ سپس در مرحله بعدی اجازه می‌دهیم تا علاوه بر صورت، از دیگر اعضای بدنش برای نشان دادن این موضوع استفاده کند. محدود کردن امکانات و تجهیزات در مرحله اول به این دلیل است که کودک خود را بشناسد و یاد بگیرد مسئله خود را چگونه حل کند.»

او استفاده از تجهیزات را در مراحل بعدی بلامانع دانست: «پس از اینکه کودک آموخت چگونه از بدن و توانایی‌هایش برای حل مسئله کمک بگیرد، به تدریج می‌توان از وسایل و ابزارهایی که در دسترس هستند استفاده کرد. به نظر می‌رسد اجرای نمایش خلاق به این نحو که ابتدا بدون وسیله و سپس با استفاده از وسایل در دسترس، نتیجه بهتری دارد. به این ترتیب است که مربی، هم نحوه تفکر را به کودک آموخته و هم به او انگیزه درونی بخشیده است.»

نمایش خلاق؛ چگونه؟

در نمایش خلاق کودکان قادر خواهند بود هویت خود را تغییر دهند و خود را جای دیگری بگذارند. در این فرایند کودکان می‌توانند بحران‌های زندگی را در محیطی امن تمرین کنند. به گفته کارشناس حاضر در این میزگرد نیز بدون تجهیزات هم می‌توان این نمایش را اجرا کرد اما چگونه؟ مربیان چگونه می‌توانند چنین فرایندی را در کلاس خود برقرار کنند؟

فائزه فیض‌الاسلام در پاسخ به این سؤال به تشریح مراحل اجرای نمایش خلاق پرداخت. وی از «آماده‌سازی» به عنوان مرحله نخست یاد کرد و گفت: «مربی نمایش خلاق برای شروع کار خود باید زمانی را صرف آماده‌سازی کودکان کند. ممکن است در این مرحله خود کودکان به یک متن، موقعیت یا

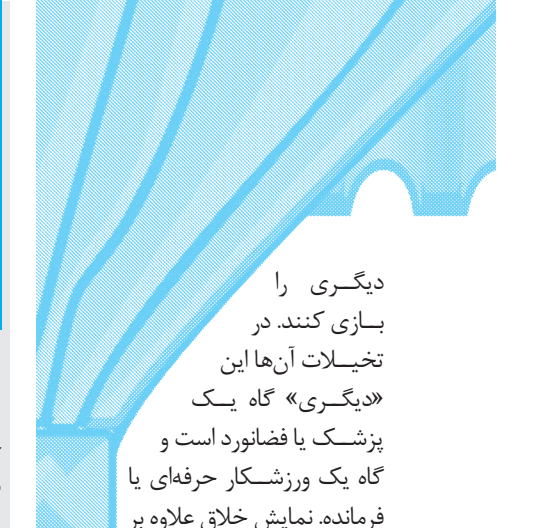
فضا برسند و یا ممکن است خود مربی موقعیتی را به آن‌ها ارائه کند.»

از منظر وی برنامه‌ریزی برای این مرحله از اهمیت بسزایی برخوردار است: «معلم و مربی باید برای این مرحله برنامه‌ریزی داشته باشد. در غیر این صورت ممکن است در کلاس هرج و مرج غیرقابل‌کنترلی پیش آید. البته باید به این نکته اشاره کرد که این برنامه لزوماً نباید به چارچوب تبدیل شود؛ به طوری که اگر کسی خارج از آن چارچوب عمل کرد فرایند را قطع کنیم بلکه اگر دیدیم کودکی خلاقانه عمل می‌کند آن را تشویق و هدایت کنیم.»

پس از مرحله آماده‌سازی، نوبت به مرحله اجرای نمایش خلاق می‌رسد. شیخ‌الاسلام درباره این مرحله نیز توضیح داد: «در این مرحله گروه‌ها اجرای خود را از موقعیتی که در مرحله آماده‌سازی تعیین شده است ارائه می‌دهند. سپس از بقیه کودکان می‌خواهیم که نظر خود را درباره اجرای دوستانشان بگویند و درباره آن گفت‌وگو کنند. در این گفت‌وگو بچه‌ها نحوه نقد و استدلال را می‌آموزند. آن‌ها به این طریق یاد می‌گیرند که نقد درست چیست و با چه الفاظی باید اجرای دیگران را نقد کرد. پس از نقد کردن و بیان نقاط قوت و ضعف اجرا، کودکان باید پیشنهادهای خود را برای اجرای بهتر دوستانشان ارائه دهند. پس از آن باید از همان گروه بخواهیم تا با توجه به نقدها و استدلال‌های دوستانشان نمایش خود را بار دیگر اجرا کنند. مطمئناً اجرای دوم با نخستین اجرا تفاوت خواهد داشت.»

مربی آگاه + نمایش خلاق: کودک توانمند

مخاطبان مربیان مراکز پیش‌دبستانی کودکانند. کودکانی که گاه دوست دارند خود را جای دیگری بگذارند و نقش

دیگری را
بازی کنند. در
تخیلات آنها این
«دیگری» گاه یک
پزشک یا فضانورد است و
گاه یک ورزشکار حرفه‌ای یا
فرمانده. نمایش خلاق علاوه بر
اینکه به کودکان اجازه می‌دهد

این نقش‌ها را بازی کنند، حل مسائل
این شخصیت‌های خیالی را هم به عهده
آنها می‌گذارد. به این ترتیب، کودک
می‌آموزد که در مواجهه با مشکلات و
گره‌های ارتباطی خود در زندگی واقعی
چگونه عمل کرده و مسائل خود را حل
کند. توانایی حل مسئله تنها یکی از
ویژگی‌های مؤثر این فعالیت نمایشی
است. از رشد در ابعاد گوناگون، استفاده از
خلاقیت، همکاری با دیگران و به سرانجام
رساندن کاری مشترک از دیگر آثار مثبت
این فعالیت است. اما باید به این نکته اذعان
کرد که بدون مربی آگاه، خلاق و توانمند،
فرایند نمایش خلاق آن‌طور که باید اجرا
نخواهد شد. از این رو آموزش بیشتر مربیان
مراکز پیش‌دبستانی، برگزاری کارگاه‌های
آموزشی برای آنها به منظور فهم بهتر این
فعالیت نمایشی ضروری به نظر می‌رسد.

دکتر فرخنده مفیدی در این باره و در
جمع‌بندی مطالب مطرح شده در میزگرد
به نقش نگرش مربیان تأکید کرد و افزود:
«اگر بتوانیم نگرش و آگاهی مربیان دوره
پیش‌دبستان را به نمایش خلاق بالا ببریم،
بیش از نیمی از راه را رفته‌ایم. آگاهی دادن
به مربیان، به طوری که آنها خود طراح
نمایش خلاق باشند، می‌تواند زمینه‌ساز
گسترش این فعالیت نمایشی باشد. به این
ترتیب، می‌توان امیدوار بود کودکانی که
دوره پیش‌دبستانی را پشت سر می‌گذرانند
توانایی‌هایی همچون حل مسئله، همکاری
با دیگران، استدلال و تفکر انتقادی و
خلاقیت را کسب خواهند کرد.»